

Rjær). Sa, det ærede Medlem fra Viborg Amt siger, at det ikke er nogen heldig Revision eller noget lignende, men jeg tør sætte mit Sa imod hans Nei i den Henseende, og jeg tør gjøre det saa meget mere, som jeg er fuldkommen vis paa, at jeg i det Mindste lige saa godt som han er inde i de Forhold, her er Tale om. Jeg skal, som sagt, ikke udtale mig videre om det Forslag, der er stillet af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther), men holde mig til de Forslag, der ere stillede af Mindretallet i Udvalget, og kun yttre et Par Ord med Hensyn til det Forslag, der angaar Forbrugsforeninger. Det staar mig meget uklart, og jeg indser i Grunden ikke, hvorledes en Indenrigsminister skulde være i Stand til at modtage et saadant Forslag, thi hvis det Forslag, som foreligger, vedtages, skal Ministeren stadfæste Forbrugsforeningernes Love, inden de maa træde i Kraft. Man gjør altsaa forud Indenrigsministeren til Dommer over disse Foreningers Bestaand, over deres Handel og Virksomhed og Eligt, og dersom Ministeren tog feil af en saadan Forenings Karakter — og Indenrigsministeren kan jo som alle andre Mennesker tage feil — og det saa bagefter viser sig, at det var en Forening, den virkelig driver bunden Næring, saa vil der opstaa et eiendommeligt Forhold, naar man ved Domstolene vil gjøre Retten gjældende, idet man maatte da spørge, om den skulde gjøres gjældende imod Indenrigsministeren, der paa Forhaand havde stadfæstet Lovene, eller mod Forbrugsforeningen. Dersom kan jeg godt forstaa, at den ærede Indenrigsminister ikke kan modtage et saadant Forslag, thi det er at gjøre Indenrigsministeren til Politii, saaledes som det er yttret, i disse Forhold. Og hvad er det saa, man forlanger af Forbrugsforeningerne? Er det saa overmaade meget? Jeg paaftaar Nei; man forlanger kun i Lovforslaget, at naar en Forbrugsforening er af den Bestaand, at dens Virksomhed maa henføres under bunden Næring, maa den finde sig i at blive stillet paa samme Maade som alle Andre i Samfundet, der drive bunden Næring. Det er hele den Fordring, der stilles; den angaar kun den mest simple og ligefremme Egenskab, der kan tænkes, og naar der er kommet høie Ve- og Klageraad fra Forbrugsforeningernes Side over en saadan Bestemmelse, saa siger jeg, at naar de ikke kunne betale Afgiften for Næringsbevis, saa have de ikke meget at betyde. Det bør de kunne, og jeg tror, at de i sig selv ere af en saadan Natur, at de godt kunne bære den Byrde, der er forbunden dermed. Det er meget bedre, at Forbrugsforeningerne ere stillede saaledes, at de, naar deres Virksomhed er saaledes, at den maa henføres til, hvad der maa kaldes bunden Næring, kunne løse Næringsbevis uden først at være underkastede Stadfæstelse af Indenrigsministeren. Der er meget mere Frihed i, hvad jeg saaledes holder paa, end naar de skulle underkastes en saadan Stad-

fæstelse med Hensyn til, hvorvidt de maatte træde i Kraft. Jeg forstaaer ikke det ærede Mindretals Forslag i den Henseende, og efter mit Skøn vilde det at følge de ærede Herrer paa den Vej, være at berøve Foreningerne en Frihed, de hidtil have haft, i alt Fald med Hensyn til deres Dannelselse og Tilblivelse. Forslaget under Nr. 5 gaar ud paa, at af Afstandsbestemmelserne kun den i § 55 i Næringsloven skulde bevares, medens derimod Afstandsbestemmelserne i §§ 28 og 54 skulde aldeles bortfalde. Det er ganske klart, at naar Kjøbstadskommissionens Betænkning først er bleven modereret af Regjeringen og dernæst bestaaen i Landstinget, og man tilsidst der er kommen til Erkendelse om, at lade i det Mindste §§ 28, 55 og 64 være de Paragrafer, med Hensyn til hvilke Indenrigsministerens Bevillingsmyndighed burde bortfalde, saa er denne Sag allerede bleven underkastet en saa nøie Drøftelse, at man er kommen til det Mindste af alt Billigt i den Henseende. Jeg skal derfor kun sige, at skulde det ske, at Thinget skulde vedtage ogsaa Mindretallets Forslag i den Henseende, kan jeg ikke Andet end udtale med den ærede Minister, at Kjøbstaderne ganske vist meget ville foretrække ingen Lov at faae. Hvorledes det ærede Thing saa vil kunne klare den Modsigelse, hvori det efter mit Skøn kommer ved at have bevilget Midler til Kjøbstadskommissionen og aldeles ikke tage noget Hensyn til Frugterne af dens Virksomhed, ja, det er Noget, de Herrer, der stemme for Vædringsforslagene, selv maa være om. Om de andre Forslag har jeg allerede udtalt mig. Hvad navnlig Forslaget under Nr. 2 angaar, der tilsigter at fryge § 4, hvorefter det for Næringsbeviser paa Landet skulde udredes den samlede Kjendelse som for samme Næring i den nærmeste Kjøbstad, da skal jeg kun sige, at denne Bestemmelse jo er en simpel Egenskab, mod hvilken der efter min Mening ikke fornuftigvis kan tales det Mindste, idet den er grundet paa Billighed. Det er jo ogsaa udtalt i Motiverne til Lovforslaget, at jo længere borte en Haandværker bor fra Kjøbstaden, desto større Opland har han for sin Virksomhed. Jeg kan altsaa ikke Andet end meget fraraade det høie Thing at stemme for noget af de stillede Vædringsforslag. Jeg vilde anse det for meget uehdigt, hvis det stete, og jeg skal endnu kun henstille til Thinget, om ikke den sidste Rest af det Billighedshensyn til Kjøbstaderne, der ellers tages i Lovforslaget, vilde bortfalde, naar man gik ind paa noget af disse Vædringsforslag. Jeg tillader mig altsaa at anbefale, at Lovforslaget vedtages uforandret, som det er kommet til os fra Landstinget. Det er af Hensyn dertil, at jeg selv har undladt at stille det Vædringsforslag, jeg bebudede under 1ste Behandling, da Lovben ellers neppe vil blive færdig fra Rigsdagen.

Frederiksen: Jeg tror, at det ærede Medlem, som nu talte, undernærede Kjøbstadskom-